יום ב', י"א באלול תשס"ו (04 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

מסורת השיפוט בעם ישראל

מסורת השיפוט והמשפט נטועה בעם ישראל מראשיתו. כבר במדבר נצטוו בני ישראל לאמור **"שופטים ושוטרים תתן לך בכל שעריך"**. משה בחר שופטים שנמצאו בהם תכונות שנמנו במקרא: **"אנשי חיל, יראי אלוקים, אנשי אמת, שונאי בצע"** [שמות י"ח 21]. שרשרת השיפוט נמשכה כל תקופת היות עם ישראל בארצו. היא הגיעה לשכלול ב**סנהדרין**. גם בארצות פזוריהם דבקו הקהילות היהודיות במשפט, והקימו במקומות רבים מערכות שיפוט אוטונומיות. [נושא זה ראוי ל"טיפול" בדף בפני עצמו!]

בתקופת המנדט

בתקופת המנדט על ארץ-ישראל [1920-1948], הקימו הבריטים מערכת שיפוט במתכונת הקרובה לזו שנהגה באנגליה. הוקמו בתי משפט שלום, בתי משפט מחוזיים ובית משפט עליון. מבית המשפט העליון היה ניתן לערער למועצת המלך (Privy Council) באנגליה. במערכת המשפט שררה בעיקרה המסורת של המשפט האנגלי. אף שהשופטים נתמנו בידי הנציב העליון, נשמרה במערכת המשפט, במידה רבה, אי התלות מהרשות המבצעת.

במדינת ישראל

מחמת מלחמת העצמאות שהיה שרוי בה היישוב היהודי, לא עמדה לרשות מדינת ישראל בהקמתה מערכת מוכנה של משפט ושיפוט. על כן, בתנאים ובסייגים שפורטו בחקיקה, הורתה מועצת המדינה הזמנית על המשכיות המשפט ועל המשכיות השיפוט שנהגו בתקופת המנדט. המשפט שהיה קיים בארץ עם הקמת המדינה נשאר בתוקפו. משפט זה כלל מוזאיקה של חוקים, חלקם ארכאיים, שהתבטלו אף במדינות מכורתם. עם חוקים אלה נמנו דינים עות'מניים שנקלטו במשפט המנדטורי ונשארו בתוקף בעת הקמת המדינה, דינים דתיים, דינים מנדטוריים ודינים בריטיים, בכללם עקרונות המשפט המקובל ויסודות דיני היושר הנוהגים באנגליה.
כן נקבע כי בתי המשפט שבשטח המדינה יוסיפו לפעול במסגרת סמכויותיהם, כל עוד לא ניתן חוק חדש בעניין זה. התוצאה: מערכת השיפוט המנדטורית נשארה בעיקרה בתוקף במדינת ישראל בעת הקמת המדינה. עם הקמת המדינה, נותקה זיקת הערעור ל"מועצת מלך" שבאנגליה. נשארו בעינם יתר בתי המשפט, על חלוקת הסמכויות ביניהם.
הסמכות למנות השופטים שהיתה בידי הנציב העליון הועברה לממשלה וממנה לשר המשפטים. מיד אחרי הקמת המדינה מינה שר המשפטים שופטים לבתי משפט השלום ולבתי המשפט המחוזיים. לעומת זאת, נקבע כי שופטי בית המשפט העליון יתמנו "על פי הצעת שר המשפטים, על ידי הממשלה הזמנית באישור מועצת המדינה הזמנית". על פי סמכות זו נתמנו ביום ט"ו תמוז תש"ח (22.7.48) 5 השופטים הראשונים של בית המשפט העליון, והם: משה **זמורה**, יצחק **אולשן**, שמחה **אסף**, מנחם **דונקלבלום** ושניאור זלמן **חשין**. ד"ר זמורה נתמנה לנשיא הראשון של בית המשפט העליון. בית משפט זה הוסמך להתחיל לפעול ביום **י' באלול** תש"ח (14.9.48), הוא נפתח ביום **י"א באלול** תש"ח (15.9.48), וישב לראשונה בדין ביום **י"ב באלול** תש"ח (16.9.48).

"כאשר שמענו כן ראינו בעיר ה' צב-אות בעיר אלוקינו, אלוקים יכוננה עד עולם סלה."[תהלים מ"ח 9]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **שני**
בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!
הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל